

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-
педагогічної
роботи

ІГОР ЛАЙТЕЙМОНОВ

30 серпня 2021 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

«Китай та країни Східної Азії у світовій політиці»

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань 29 «Міжнародні відносини»

спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

освітня програма «Міжнародні відносини та регіональні студії»

вид дисципліни за вибором

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2021/ 2022 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

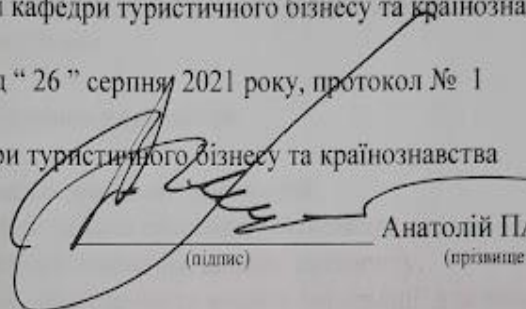
“ 27 ” серпня 2021 року, протокол № 1

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Тумаков Олександр Іванович, канд. іст. наук, доц.,
доцент кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

Програму схвалено на засіданні кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

Протокол від “ 26 ” серпня 2021 року, протокол № 1

Завідувач кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

Анатолій ПАРФІНЕНКО

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньої (професійної/наукової) програми (керівником проектної групи) «Міжнародні відносини та регіональні студії»

назва освітньої програми

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми
(керівник проектної групи)

Ганна ПАНАСЕНКО

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від “ 26 ” серпня 2021 року № 1

Голова науково-методичної комісії

Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА

(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Китай та країни Східної Азії у світовій політиці» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», ОП «Міжнародні відносини та регіональні студії».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Основною **метою** навчального курсу є ознайомлення студентів-бакалаврів з еволюцією системи міжнародних відносин, що відбувалася протягом ХХ – початку ХХІ ст., сучасними зовнішньополітичними стратегіями країн Східної Азії, пріоритетними напрямками їхньої зовнішньої політики.

1.2. Основні **завдання** вивчення дисципліни:

- формування наступних загальних компетентностей:

ЗК 3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 15. Вміння виявляти та вирішувати проблеми.

- формування наступних фахових компетентностей:

СК 1. Здатність виокремлювати ознаки та тенденції розвитку, розуміти природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій.

СК 2. Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному;

СК 5. Здатність аналізувати вплив світової економіки, міжнародного права та внутрішньої політики на структуру й динаміку міжнародних відносин та зовнішньої політики держав;

СК 15. Здатність оцінювати особливості та традиції політичної поведінки країн світу в контексті об'єктивних потреб і можливостей розвитку міжнародних стосунків.

1.3. Кількість кредитів – 3.

1.4. Загальна кількість годин – 90.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Нормативна / <u>за вибором</u>	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
4-й	-й
Семестр	
8-й	-й
Лекції	
24 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	
12 год.	год.
Лабораторні заняття	
–	год.
Самостійна робота	
54 год.	год.
в т.ч. індивідуальні завдання	
7 год. (контрольна робота)	год.

1.6. Згідно з вимогами освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми студенти повинні досягти таких **результатів** навчання:

РН 01. Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.

РН 04. Знати принципи, механізми та процеси забезпечення зовнішньої політики держав, взаємодії між зовнішньою та внутрішньою політикою, визначення та реалізації на міжнародній арені національних інтересів держав, процесу формування та реалізації зовнішньополітичних рішень.

РН 06. Знати природу та характер взаємодій окремих країн та регіонів на глобальному, регіональному та локальному рівнях.

РН 07. Здійснювати опис та аналіз міжнародної ситуації, збирати з різних джерел необхідну для цього інформацію про міжнародні та зовнішньополітичні події та процеси.

РН 25. Знання історії та культури Китаю.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Китай і країни Східної Азії в міжнародних відносинах колоніальної епохи

Тема 1. Вступ до курсу. Традиційна система міжнародних відносин на Далекому Сході, «китайський світовий порядок» («Pax Sinica»). Концепція імператорської влади в Китаї. Система номінального васалітету в китайських зовнішньополітичних традиціях. Формування «китайського світопорядку» на Далекому Сході в XV–XVIII ст. Експедиції адмірала Чжен Хе та їхні результати. Завойовницькі походи династії Цин (кінець XVII – XVIII ст.) і відновлення кітаєцентристської системи міжнародних відносин у Східній Азії.

Джерела і література до курсу.

Тема 2. Політика самоізоляції країн Східної Азії та її крах. Перші контакти країн Східної Азії з Заходом і перехід до політики самоізоляції. Початок самоізоляції Японії. Перехід Китаю до самоізоляції. Корея і зовнішній світ у XVII – середині XIX ст.

Насильницьке «відкриття» країн Східної Азії Заходом. Західні країни і Китай наприкінці XVIII – першої третини XIX в. «Опіумні» війни і крах політики самоізоляції. Захід і Японія наприкінці XVIII – першій половині XIX в. Насильницьке «відкриття» країни та його наслідки. Особливості «відкриття» Кореї для зовнішнього світу.

Міжнародне становище Китаю у другій половині XIX – на початку XX століття. Крах «Рах Sinica». Перетворення Китаю в напівколонію.

Японія в системі міжнародних відносин кінця XIX – початку XX століття. Ліквідація системи нерівноправних договорів. Формування японської колоніальної імперії.

Корея в міжнародних відносинах кінця XIX - початку XX століття

Розділ 2. Країни Східної Азії у Версальсько-Вашингтонській системі міжнародних відносин (1919–1945 рр.).

Тема 3. Завершення Першої світової війни і формування нового світового порядку. Рішення Версальської і Вашингтонської конференцій з проблем Східної Азії.

Монголія на шляху до незалежності. Проголошення МНР. Міжнародно-правовий статус МНР в 1924–1946 рр.

Китай у міжнародних відносинах 20–30-х років XX ст. Боротьба проти японської агресії.

Японія у міжнародних відносинах 20–30-х років XX ст. Японія і країни Заходу. Японсько-радянські відносини у 1918–1945 рр. Участь Японії в військовій інтервенції проти Радянської Росії. Японсько-радянські відносини в 1925–1941 рр. Японо-китайські відносини в 30-і – середині 40-х років XX ст. Японська агресія в Північно-Східному Китаї. Утворення держави Маньчжоу-го. Японсько-китайська війна 1937–1945 рр.

Тихоокеанська війна і крах Японської імперії. Зближення Японії з державами фашистського блоку в кінці 1930-х років. Вступ Японії в Другу світову війну. Японська агресія в Південно-Східній Азії (грудень 1941 – літо 1942 рр.). Перелом в ході Тихоокеанської війни і поразка Японії.

Розділ 3. Китай та країни Східної Азії в Ялтинсько-Потсдамській системі міжнародних відносин (1945–1991 рр.).

Тема 4. Китай і країни Східної Азії в умовах розгортання «холодної війни» і розбудови біполярного світу (1945 – початок 1960-х рр.). Геополітичний ландшафт Східної Азії після закінчення Другої світової війни. Виникнення тайванської проблеми. Розкол Кореї. Корейська війна 1950–1953 рр. Проблема мирного врегулювання з Японією. Сан-Франциська конференція 1951 р.

Становлення зовнішньої політики КНР. Епоха «великої дружби» в китайсько-радянських відносинах. Тайванський криза 1958 р. Китайсько-індійський військовий конфлікт 1962 р.

Японсько-американські і японсько-радянські відносини в 50-ті – на початку 60-х років XX ст.

Тема 5. Китай і країни Східної Азії в міжнародних відносинах 1960–1980-х років.

Китайсько-радянські відносини в 60–80-ті роки XX ст. Китай і країни Заходу. «Пінг-понгова» дипломатія Пекіна і нормалізація відносин зі США. Китайсько-в'єтнамські відносини. «Соціалістична війна» 1979 р.

Японія на міжнародній арені в 60–80-ті роки ХХ ст. Японо-китайські та японо-радянські відносини у 60–80-ті роки ХХ ст.

Монголія на міжнародній арені у 60-80-ті роки ХХ ст.

КНДР і РК на міжнародній арені. Проблема об'єднання Кореї в 60-80-ті роки ХХ ст.

Розділ 4. Китай та країни Східної Азії у постбіполярній системі міжнародних відносин (90-ті роки ХХ – початок ХХІ ст.).

Тема 6. Геополітичні інтереси та зовнішня політика Китаю та Японії. Місце Китаю у сучасній системі міжнародних відносин. Основні пріоритети зовнішньої політики. Китайсько-американські відносини. Відносини із Росією. Китай у Шанхайській організації співробітництва. Проект «Один пояс один шлях» у сучасних стратегіях зовнішньої політики КНР. Українсько-китайські відносини на сучасному етапі. Тайванська проблема: сучасний стан.

Місце Японії у сучасній системі міжнародних відносин. Основні пріоритети зовнішньої політики. Взаємовідносини зі США та країнами Євросоюзу. Японія і країни Південно-Східної Азії. Проблема «північних територій» у взаємовідносинах із Росією. Японсько-українські відносини.

Територіальні суперечки у Східній та Південно-Східній Азії. Проблеми Південно-Китайського моря.

Тема 7. Монголія та держави Корейського півострова у сучасних міжнародних відносинах. Монголія на міжнародній арені наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст. Основні пріоритети зовнішньої політики. Відносини з Росією та Китаєм.

КНДР у сучасному світі. Основні пріоритети зовнішньої політики. Ядерна програма Пхеньяна та її реалізація. Республіка Корея в постбіполярній системі міжнародних відносин. Міжкорейський діалог і проблеми регіональної безпеки.

Україна та країни Східної Азії на початку ХХІ ст.: основні пріоритети зовнішньої політики.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		п/с	лаб.	інд.	с. р.	
1	2	3	4	5	6	7
Розділ 1. Китай і країни Східної Азії в міжнародних відносинах колоніальної епохи						
Разом за розділом 1	15	4	2			13
Розділ 2. Країни Східної Азії у Версальсько-Вашингтонській системі міжнародних відносин (1919–1945 рр.)						
Разом за розділом 2	21	6	2			7
Розділ 3. Китай та країни Східної Азії в Ялтинсько-Потсдамській системі міжнародних відносин (1945– 1991 рр.)						
Разом за розділом 3	21	6	4			14
Розділ 4. Китай та країни Східної Азії у постбіполярній системі міжнародних відносин (90-ті роки ХХ – початок ХХІ ст.)						
Разом за розділом 4	26	8	4			13

Підготовка контрольної роботи	7				7	
Усього годин	90	24	12		7	47

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Китай і країни Східної Азії в міжнародних відносинах колоніальної епохи.	2
2.	Країни Східної Азії в умовах Версальсько-Вашингтонської системи міжнародних відносин (1919–1945 рр.)	2
3.	Китай та країни Східної Азії в Ялтинсько-Потсдамській системі міжнародних відносин (1945–1991 рр.)	4
4.	Китай і країни Східної Азії у постбіполярній системі міжнародних відносин (90-ті роки ХХ – початок ХХІ ст.)	4
	Разом	12

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Тема 1. Вступ до курсу: – ознайомитися з основною і додатковою літературою до теми; – проаналізувати особливості традиційної система міжнародних відносин на Далекому Сході; засвоїти поняття «китайський світовий порядок» («Рах Sinica»), «номінальний васалітет»; – ознайомитись з етапами формування «китайського світопорядку» на Далекому Сході в XV–XVIII ст.	6
2	Тема 2. Політика самоізоляції країн Східної Азії та її крах: – ознайомитися з основною і додатковою літературою до теми; – проаналізувати перші контакти країн Східної Азії з Заходом та чинники, які призвели до початку політики самоізоляції; – з'ясувати і мотивувати особливості політики самоізоляції держав регіону; – проаналізувати процеси насильницького «відкриття» Китаю, Японії та Кореї іноземними державами, виокремити спільне і особливе у цих процесах; – порівняти міжнародне становище Японії Китаю та Кореї наприкінці ХІХ – на початку ХХ століття; – підготувати інформаційні повідомлення, презентації і виступи з цих питань.	7
3	Тема 3. Завершення Першої світової війни і формування нового світового порядку: – ознайомитися з основною і додатковою літературою до теми; – проаналізувати рішення Версальської і Вашингтонської	7

	<p>конференцій з проблем Східної Азії;</p> <ul style="list-style-type: none"> – простежити шлях Монголії до незалежності; з'ясувати міжнародно-правовий статус МНР в 1924–1946 рр. – проаналізувати місце Японії, Китаю та Монголії у міжнародних відносинах 20–30-х років ХХ ст., пояснити причини зближення Японії з державами фашистського блоку наприкінці 1930-х років; – простежити процес зростання і краху Японської імперії в часи Тихоокеанської війни; – підготувати інформаційні повідомлення, презентації і виступи з цих питань. 	
4	<p>Тема 4. Китай і країни Східної Азії в умовах розгортання «холодної війни» і розбудови біполярного світу (1945 – початок 1960-х рр.):</p> <ul style="list-style-type: none"> – ознайомитися з основною і додатковою літературою до теми; – проаналізувати геополітичний ландшафт Східної Азії після закінчення Другої світової війни; – простежити становлення зовнішньої політики КНР, з'ясувати причини наростання кризових явищ у китайсько-радянських відносинах і завершення епоха «великої дружби» між двома країнами; – проаналізувати процес мирного урегулювання з Японією, рішення Сан-Франциської конференції 1951 р – розглянути японсько-американські і японсько-радянські відносини в 50-ті – на початку 60-х років ХХ ст.; – підготувати інформаційні повідомлення, презентації і виступи з цих питань. 	7
5	<p>Тема 5. Китай і країни Східної Азії в міжнародних відносинах 1960–1980-х років:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ознайомитися з основною і додатковою літературою до теми; – проаналізувати відносини КНР з СРСР, країнами Заходу, а також з державами-сусідами в 60–80-ті роки ХХ ст.; – з'ясувати місце Японії на міжнародній арені в 60–80-ті роки ХХ ст., розглянути японо-американські, японо-радянські та японо-китайські та відносини у 60–80-ті роки ХХ ст.; – проаналізувати місце Монголії на міжнародній арені у 60-80-ті роки ХХ ст.; – проаналізувати і порівняти місце КНДР і РК на міжнародній арені, простежити спроби вирішення проблеми об'єднання Кореї в 60-80-ті роки ХХ ст.; – підготувати інформаційні повідомлення, презентації і виступи з цих питань. 	7
6	<p>Тема 6. Геополітичні інтереси та зовнішня політика Китаю та Японії:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ознайомитися з основною і додатковою літературою до теми; – з'ясувати місце Китаю та Японії у сучасній системі міжнародних відносин; – проаналізувати основні пріоритети зовнішньої політики КНР та Японії; – з'ясувати місце проекту «Один пояс один шлях» у зовнішньополітичних стратегіях КНР; – проаналізувати «конфліктні зони» у Східній та Південно- 	7

	Східній Азії; – підготувати інформаційні повідомлення, презентації і виступи з цих питань.	
7	Тема 7. Монголія та держави Корейського півострова у сучасних міжнародних відносинах: – ознайомитися з основною і додатковою літературою до теми; – з'ясувати місце Монголії, РК та КНДР у сучасній системі міжнародних відносин; – проаналізувати зовнішньополітичні пріоритети цих держав; – простежити розвиток міжкорейського діалогу наприкінці ХХ – у другому десятиріччі ХХІ ст.; – підготувати інформаційні повідомлення, презентації і виступи з цих питань.	6
8	Підготовка індивідуального завдання, що виконується під час СРС	7
Разом		54

6. Індивідуальні завдання

Для засвоєння навчального матеріалу з курсу студентам пропонується виконати індивідуальне творче завдання (контрольну роботу) за однією із запропонованих тем.

Творче завдання складається із наукової доповіді за обраною темою та мультимедійної презентації.

Обсяг тексту наукової доповіді – 8-10 сторінок (Times New Roman, розмір шрифту 14 з полуторним міжрядковим інтервалом). Список використаних джерел повинен включати не менше 15 найменувань. Текст повинен бути самостійним (практикується попередня вибіркова перевірка текстів доповідей на академічну добросовісність).

Теми для індивідуальних завдань:

1. Перші контакти країн Східної Азії з Заходом і перехід до політики самоізоляції.
2. «Опіумні» війни і крах політики самоізоляції Китаю.
3. Насильницьке «відкриття» Японії та його міжнародні наслідки.
4. Особливості «відкриття» Кореї для зовнішнього світу.
5. Міжнародне становище Китаю в кінці ХІХ – на початку ХХ століття.
6. Корея в міжнародних відносинах кінця ХІХ – початку ХХ століття.
7. Рішення Версальської і Вашингтонської конференцій з проблем Східної Азії.
8. Китайсько-радянські відносини в 20-ті – 30-ті роки ХХ ст.
9. Японо-радянські відносини в 1918–1945 рр.
10. Японо-китайські відносини в 20-ті – на початку 30-х років ХХ ст. Вторгнення Японії в Північно-Східний Китай і утворення держави Маньчжоу-Го.
11. Японо-китайська війна 1937–1945 рр.
12. Зближення Японії з державами фашистського блоку в кінці 1930-х років.
13. Тихоокеанська війна і крах Японської імперії.
14. Геополітичний ландшафт Східної Азії після закінчення Другої світової війни.
15. Виникнення тайванської проблеми.
16. Розкол Кореї. Утворення двох корейських держав.
17. Корейська війна 1950–1953 рр. та її міжнародні наслідки.
18. Проблема мирного врегулювання з Японією. Сан-Франциський договір 1951 р.

19. Становлення зовнішньої політики КНР. Період «великої дружби» в китайсько-радянських відносинах.
20. Тайванська криза 1958 р. та її міжнародні наслідки.
21. Китайсько-індійський військовий конфлікт 1962 р.
22. Японо-американські відносини в 50-ті – на початку 60-х років ХХ ст.
23. Японо-радянські відносини в 50-ті – на початку 60-х років ХХ ст.
24. Китайсько-радянські відносини в 60–80-ті роки ХХ ст.
25. Китай і західні держави в 70-ті роки ХХ ст. – другому десятиріччі ХХІ століття.
26. Китайсько-російські відносини в 90-і роки ХХ – другому десятиріччі ХХІ століття.
27. Китайсько-в'єтнамська війна 1979 р. та її міжнародні наслідки.
28. Китайсько-індійські відносини на сучасному етапі.
29. Китайсько-японські відносини на сучасному етапі.
30. Китай і країни Південно-Східної Азії в кінці ХХ – другому десятиріччі ХХІ століття.
31. Китай в ООН в 70-ті роки ХХ ст. – другому десятиріччі ХХІ століття.
32. Тайванська проблема на сучасному етапі.
33. Проблема об'єднання Кореї.
34. Монголія на міжнародній арені в кінці ХХ – на початку ХХІ ст.
35. Територіальні суперечки в зоні Південно-Китайського моря.

7. Методи навчання

При проведенні визначених планом видів занять використовуються такі методи: словесні (лекція, бесіда, пояснення, розповідь, навчальна дискусія); наочні (демонстрація, ілюстрування): практичні (відповіді на тести, вправи, практична робота тощо).

Крім традиційних, використовуються й інші, так звані «активні методи навчання» особливістю яких є спонукання студентів до активності та обов'язкова взаємодія студентів між собою чи з іншими суб'єктами навчального процесу (аналіз конкретних ситуацій, ділова гра, он-лайн робота тощо).

8. Методи контролю

Поточний контроль засвоєння тем розділів здійснюється під час семінарських занять, тестування, перевірки виконання творчих завдань.

Поточний контроль і оцінювання результатів навчання передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять:

- контроль та оцінювання активності роботи студента під час лекційних, практичних та семінарських занять;
- контроль та оцінювання якості підготовки творчих завдань;
- контроль засвоєння практичного та теоретичного матеріалу;
- контроль та оцінювання вмінь проводити дослідження та презентувати їхні результати.

Завданням контролю є оцінювання знань, умінь та практичних навичок студентів, набутих під час вивчення певного блоку тем (розділу).

Застосовуються такі методи контролю підготовки студентів:

- усні відповіді на семінарських заняттях;
- участь у дискусії на семінарських заняттях;
- письмовий експрес-контроль;
- колоквіум;
- тестові завдання;

– виконання творчого завдання.

Результати поточного контролю (поточна успішність) є базовою інформацією при проведенні підсумкового контролю і враховується при визначенні підсумкової оцінки з дисципліни. Сума балів, яку студент може набрати за поточним контролем, дорівнює 60.

Семестровий підсумковий контроль проводиться відповідно до навчального плану в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному даною програмою дисципліни. До іспиту допускаються студенти, які мають достатню кількість балів з поточного контролю. Загальна кількість балів за успішне виконання екзаменаційних завдань становить 40 (з них: відповіді на 2 теоретичних питання – по 15 балів, тестові завдання – 10 балів).

Час виконання – до 80 хвилин.

У разі використання заборонених джерел на екзамені студент на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0 балів).

Сумарна оцінка за вивчення дисципліни розраховується як сума поточного контролю та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю. За результатами поточного та підсумкового контролю студент може набрати від 0 до 100 балів включно. Набрана кількість рейтингових балів студентом служить основою для оцінки за національною шкалою.

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання (контрольна робота)					Екзамен	Сума
Поточний контроль самостійної роботи на семінарських заняттях				Індивідуальне завдання (контрольна робота)		
Т. 1	Т. 2	Т. 3	Т. 4			
9	10	17	17	7	60	40

Критерії оцінювання

(поточний контроль самостійної роботи на семінарських заняттях та екзамен)

Тема	Поточне опитування / тестування (бали)	Виступ з доповіддю на семінарському занятті (максимальна кількість балів)	Участь у дискусії (максимальна кількість балів)	Знання додаткової літератури (максимальна кількість балів)	Контрольна робота*	Загальна кількість балів
1	1	5 балів x 1 заняття = 5 балів	2 бали x 1 заняття = 2 бали	1	–	9

2	1	5 балів x 1 заняття = 5 балів	2 бали x 1 заняття = 2 бали	2	–	10
3	1	5 бали x 2 заняття = 10 балів	2 бал x 2 заняття = 4 бали	2	–	17
4	1	5 бали x 2 заняття = 10 балів	2 бал x 2 заняття = 4 бали	2		17
					7	7
Разом						60

*Критерії оцінювання **контрольної роботи** (індивідуального творчого завдання):

При оцінці творчих завдань враховуються: 1) ступінь розкриття теми, 2) глибина опрацювання відповідних тематичних джерел інформації, 3) логічність викладу, 4) здатність робити висновки з проведеного дослідження, 5) володіння матеріалом. Оцінка дається кожному з вказаних елементів виконаної роботи (максимальна загальна кількість балів – 5).

Мультимедійна презентація має включати 8-10 самостійно підготовлених слайдів (таблиці, діаграми, графіки, карти, колажі тощо), які візуалізують основні положення наукової доповіді. Максимальна оцінка за презентацію – 2 бали.

Критерії оцінювання **екзаменаційних робіт**:

Оцінка 35–40 балів передбачає повне і впевнене засвоєння програми курсу, знання основної і додаткової літератури, вміння аналізувати й узагальнювати матеріал, порівнювати, оцінювати, пояснювати факти на основі здобутих із різних джерел знань, користуватися науковою термінологією.

30–34 бали виставляється за впевнене засвоєння курсу, вміння логічно будувати відповідь, робити аргументовані висновки, аналізувати матеріал. А також за умови, якщо студент припустився незначних помилок або зробив не зовсім повні висновки.

20–29 балів передбачає виконання всіх вимог до оцінки «В», за наявності принципових помилок при викладенні засвоєного матеріалу або неповних висновків.

10–19 балів виставляється за часткове висвітлення змісту теоретичних питань та недостатнє вміння застосовувати теоретичні знання для розв'язання практичних завдань. При цьому студент не вміє логічно мислити. Поставлене завдання виконане ним не повністю, але у його відповідях продемонстроване розуміння основних положень матеріалу навчальної дисципліни.

1–9 балів передбачає виконання всіх вимог до оцінки «D», а також, коли у студента виникають проблеми навіть з відтворенням основного матеріалу курсу. 0 балів виставляється, якщо студент не засвоїв матеріал, передбачений програмою курсу.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка для чотирирівневої шкали оцінювання
90-100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

10. Рекомендована література

Основна література

1. Белокреницкий В. Я. Восток в международных отношениях и мировой политике. Москва: Восточный университет, 2009. 292 с.
2. История международных отношений: В 3-х тт. / Под ред. А. В. Торкунова, М. М. Наринского. Т. 2: Межвоенный период и Вторая мировая война. Москва: Аспект Пресс, 2012. 496 с.; Т. 3: Ялтинско-Потсдамская система. Москва: Аспект Пресс, 2018. 552 с.
3. Міжнародні відносини та світова політика / Кер. авт. колективу В. Ю. Крушинський; за ред. В. А. Манжоли. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2010. 863 с.
4. Міжнародні відносини ХХ століття: Навчальний посібник / О. А. Коппель, О. С. Пархомчук, 4-е видання. Київ.: ФАДА, ЛТД, 2009. 256 с.
5. Орлова Т.В. Сучасна політична історія країн світу. Київ, Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2017.
6. Румянцев Е.Н. Внутренняя и внешняя политика Си Цзиньпина. Москва: Синосфера, 2016. 589 с.
7. Современные международные отношения: Учебник / Под ред. А. В. Торкунова, А. В. Мальгина. Москва: Аспект Пресс, 2012. 584 с.
8. Традиционная дипломатия Востока: Курс лекций / А.Л. Емельянов (отв. ред.) Москва: МГИМО-Университет, 2014. 252 с.
9. Тумаков А. И., Чижов А. П. Новейшая история стран Восточной Азии (1945 — 2000 гг.): Учебное пособие. Харьков: ХНУ имени В.Н. Каразина, 2001. 180 с.
10. Тумаков А. И. Цивилизации Востока в условиях распада колониальной системы и глобализации // Сравнительная история мировых цивилизаций: учебник для магистров / ХНУ им. В. Н. Каразина (Украина), СКФУ (Россия), Вроцлавский университет (Польша). Ставрополь: Изд-во СКФУ, 2015. С. 269-293. URL: http://dspace.univer.kharkov.ua/bitstream/123456789/11972/2/tumakov_2.pdf
11. Україна в постбіполярній системі міжнародних відносин: підручник / В. А. Манжола, В. Ю. Константинов, С. В. Андрущенко та ін.; кер.авт.кол. В. А. Манжола; за ред. Л. В. Губерського. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2008. 512 с.

Допоміжна література

12. Азия и Африка в современной мировой политике. Сборник статей. Москва: ИМЭМО РАН, 2012. 203 с.
13. Актуальные проблемы глобализации: Круглый стол «МЭиМО» // Мировая экономика и международные отношения. 1999. № 4. С.37-52; № 5. С.41-57.
14. АСЕАН в начале XXI века. Актуальные проблемы и перспективы. Москва: ИД «Форум», 2010. 368 с.
15. Белокреницкий В. Я. Восток на рубеже веков – некоторые итоги и перспективы развития // Восток. 2001. № 5. С. 66–88; № 6. 57–70.
16. Бжезинский З. Великая шахматная доска (Господство Америки и его геостратегические императивы). Москва: Международные отношения, 2010. 256 с.
17. Бжезинский З. Выбор: мировое господство или глобальное лидерство. Москва: Международные отношения, 2005. 288 с.

18. Борисова А. «Зарубежные китайцы» // Азия и Африка сегодня. 2002. № 5. С. 28-32.
19. Васильев Л. С. История Востока: В 2-х т.: Учеб. по спец. «История». 6-е изд., испр. и доп. Т. 2. Москва: Издательство Юрайт, 2013. 788 с.
20. Васильев Л.С. История религий Востока: [Учебное пособие для вузов]. 3-е изд. Москва: Кн. дом «Университет», 1998. 368 с.
21. Васильев Л. С. Законы эволюции и проблемы человечества. Москва: Изд. дом Высшей школы экономики, 2011. 57 с.
22. Ваххабиты XVIII—XX века: Историческое исследование. Москва: Монолит-Евролинц-Традиция, 2002. 298 с.
23. Глобалистика. Международный междисциплинарный энциклопедический словарь / Гл. ред.: И. И. Мазур, А. Н. Чумаков; Центр научных и прикладных программ «ДИАЛОГ». Москва-СПб.-Нью-Йорк: «ЕЛИМА», «Питер». 2006. 1100 с.
24. Глобалистика. Энциклопедия. М.: Радуга, 2003. 1328 с.
25. Глобальні проблеми світового розвитку: Навч. посібник. Харків, 2015. 255 с.
26. Глобальные вызовы, угрозы и опасности современности / Под ред. А.В. Возженикова. Москва: РАГС, 2008. 222 с.
27. Глобальные проблемы человечества. Коллектив авторов / Под ред. И. Новиковой. Москва: Изд-во МГУ, 2006. 264 с.
28. Головченко В. І., Рубель В. А. Нова історія Азії та Африки: колоніальний Схід (кінець ХІХ – друга третина ХХ ст.). Київ: «Либідь», 2010. 520 с.
29. Дацышен В. Г. Новая история Китая. Благовещенск : изд-во БГПУ, 2004.
30. Дзасохов А. С. Становление и эволюция постколониального мира. Вторая половина XX века. Москва: Международные отношения, 1997. 300 с.
31. История Востока: В 6 т. – Т. 5: Восток в новейшее время: 1914–1945 гг. Москва: ИФ «Восточная литература» РАН, 2006. 717 с.; Т. 6: Восток в новейший период (1945–2000 гг.). Москва: ИФ «Восточная литература» РАН, 2008. 1045 с.
32. История Китая / Под ред. А. В. Меликсетова. 2-е изд. Москва: Изд-во МГУ, Изд-во "Высшая школа", 2002. 736 с.
33. История Кореи (Новое прочтение) / Под ред. А. В. Торкунова. Москва: МГИМО (Университет); РОСПЭН, 2003. 430 с.
34. История Японии. Т. 1: С древнейших времен до 1868 г. / Отв. ред. А. Е. Жуков. Москва: Ин-т востоковедения РАН, 1998. 659 с.
35. История Японии. Т. 2: 1868–1998 / Отв. ред. А. Е. Жуков. Москва: Ин-т востоковедения РАН, 1998. 703 с.
36. Капітоненко М. Г. Міжнародні конфлікти: Навчальний посібник. Київ: Либідь, 2009. 352 с.
37. Киссинджер Г. О Китае. Москва: Астрель, 2013.
38. Козицький А. М. Новітня історія Азії та Африки: Навч. посібник. Львів: Афіша, 2005. 430 с.
39. Крушинський В. Ю., Манжолла В. А. Ялтинсько-Потсдамська система міжнародних відносин: факти, події, коментарі. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2010. 208 с.
40. Кузнецов И. Д., Навлицкая Г. Б., Сырицын И. М. История Японии. Москва: Высшая школа, 1988. 432 с.
41. Курбанов С. О. Курс лекций по истории Кореи: с древности до конца XX в. Санкт-Петербург.: Изд-во С.-Петербур. ун-та, 2002. 628 с.
42. Мак-Клейн Дж. Япония. От сёгуната Токугавы – в XXI век / Пер. с англ. Москва: АСТ: Астрель, 2006. 932 с.
43. Непомнин О. Е. История Китая. XX век. Москва: ИВ РАН, Крафт+, 2011. 736 с.

44. Непомнин О. Е. История Китая: Эпоха Цин. XVII – начало XX века. Москва: Вост. лит., 2005. 712 с.
45. Никифоров В.Н. Очерк истории Китая (II тысячелетие до н. э. – начало XX столетия). Москва: Инст. Дальнего Востока РАН, 2002. 448 с.
46. Новейшая история стран Азии и Африки, XX век: Учебник: В 3 ч. / Под ред. А. М. Родригеса. Москва: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2001.
47. Политическая история государств Азии и Северной Африки, XX век: Учебное пособие для вузов: В 2-х т. Москва: Магистр, 1996.
48. Совастеев В. В. Очерки истории Японии. От Токугава Иэясу до Хасимото Рютаро. - Владивосток: Изд-во Дальневост. ун-та, 2008. 293 с.
49. Страны Востока: социально-политические, социально-экономические, этноконфессиональные и социокультурные проблемы в контексте глобализации. Памяти А.М. Петрова. Москва: ИВ РАН, Центр стратегической конъюнктуры, 2012. 282 с.
50. Тихонов В. М., Кан Мангиль. История Кореи: В 2 т. Т. 1: С древнейших времен до 1904 г. Москва: Наталис, 2011. 533 с.
51. Тихонов В. М., Кан Мангиль. История Кореи: В 2 т. Т. 2: Двадцатый век / Корея: 1904-1945 гг.; Южная Корея: 1945-1992 гг. Москва: Наталис, 2011. 499 с.
52. Яковец Ю. В. Глобализация и взаимодействие цивилизаций. Москва: Экономика, 2003. 441 с.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

Інститут сходознавства імені А. Ю. Кримського НАН України. URL:
<https://www.nas.gov.ua/UA/Pages/default.aspx>

Інститут востокознавства РАН. URL: <http://www.ivran.ru>

Інститут Дальнього Востока РАН. URL: <http://www.ifes-ras.ru/>

Інститут мирової економіки і міжнародних відносин РАН. URL:
<http://www.imemo.ru>

Новое восточное обозрение. URL: <http://ru.journal-neo.org/>

Foreign Affairs <http://www.foreignaffairs.org/>

Foreign Policy. URL: <http://www.foreignpolicy.com> 19. Global Policy Journal. URL:
www.globalpolicyjournal.com

Journal of Eurasian Studies. URL: <http://www.journals.elsevier.com/journal-of-urasian-studies/>

The WWW Virtual Library: International Affairs Resources. URL: <http://www2.etoyn.edu/vl/>
 World Policy Institute. URL: <http://www.worldpolicy.org/>

Дистанційні курси:

Тумаков О.І. Китай та країни Східної Азії у світовій політиці, URL:
<https://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=2666>

Тумаков О.І. Історія країн Азії і Африки: Навчально-методична праця (сертифікат №60/2016 від 04.11.2016). Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. URL: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=4407>

12. Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження карантинних обмежень через пандемію)

В умовах дії карантинних обмежень освітній процес в університеті здійснюється за змішаною формою навчання, а саме:

– дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформі Zoom проводяться всі лекційні заняття;

– дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Китай та країни Східної Азії у світовій політиці», режим доступу <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=2666>,

та на платформі Classroom в дистанційному курсі «Китай та країни Східної Азії у світовій політиці», режим доступу:

<https://classroom.google.com/u/0/c/Mjg2ODQ2NDE4NDA3?hl=ru>, код доступу 73hktew (для гр. УК-41),

<https://classroom.google.com/u/0/c/Mjg2ODQ5NTg2OTU3?hl=ru>, код доступу owtema2 (для гр. УК-42).

проводяться практичні (семінарські), індивідуальні заняття та консультації, контроль самостійної роботи;

– аудиторно (за затвердженим розкладом занять) проводяться 10% практичних та семінарських занять у навчальних групах кількістю до 20 осіб з урахуванням відповідних санітарних і протиепідемічних заходів.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких карантинних обмежень з заборонаю відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість (за заявою, погодженою деканом факультету) скласти екзамен дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Китай та країни Східної Азії у світовій політиці», режим доступу <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=2666>,

та на платформі Classroom в дистанційному курсі «Китай та країни Східної Азії у світовій політиці», режим доступу:

<https://classroom.google.com/u/0/c/Mjg2ODQ2NDE4NDA3?hl=ru>, код доступу 73hktew (для гр. УК-41),

<https://classroom.google.com/u/0/c/Mjg2ODQ5NTg2OTU3?hl=ru>, код доступу owtema2 (для гр. УК-42).